

בבית המשפט העליון

רע"א 4105/10

בפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקשת: איילה קונמרט קרוז נסיעות ותיירות בע"מ

נגד

המשיבה: אלביט מערכות בע"מ

בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בע"א 16034-11-08 מיום 21.4.10 שניתן על-ידי כב' השופטים סגן הנשיא י' גריל, ע' גרשון, ו-י' וילנר.

בשם המבקשת: עו"ד ד' סלע

החלטה

1. אלביט מערכות בע"מ (להלן: אלביט), היא המשיבה בבקשה שלפנינו, חכרה בשנת 2001 אנייה מחברת פסטיבל (להלן: פסטיבל) לשם השטת אלפי עובדיה לנופש. בהמשך, התקשרה אלביט בהסכם חכירת-משנה עם המבקשת (להלן: איילה), שלפיו יוחכרו לאחרונה תאים באונייה בשני נתיבי שיט. בהסכם החכירה המקורי נקבע כי אלביט תהיה אחראית לשלם כל פרמיה נוספת שתוטל על פסטיבל על-ידי המבטחים מפני סיכוני מלחמה, לאחר המצאת דרישה בכתב. בהסכם חכירת המשנה נקבע כי " [...] כל התנאים הכלליים החלים ביחסים בין אלביט לבעלים [פסטיבל] (לרבות [...]) סיכוני מלחמה) יחולו באופן מלא, גב אל גב, ביחסי חכירת המשנה בין אלביט לאיילה על-פי הסכם זה".

2. בעקבות התקפת הטרור על מרכז הסחר העולמי בניו-יורק בחודש ספטמבר 2001, האמירו תעריפי הביטוח, ומבטחיה של האנייה הטילו על פסטיבל תוספת פרמיית ביטוח נזקי מלחמה בסכום של 2,250,000 אירו, בגין חמש עגינות של האנייה בנמל חיפה באותה תקופה. בהתאם לאמור בהסכם החכירה, ביקשה פסטיבל מאלביט לשלם לה את עלות הפרמיה. לטענת אלביט, היא עשתה כן, ודרשה מאיילה כי תשפה

אותה בגין חמישית מהסכום האמור, בעבור חלקה היחסי בשימוש בנמל חיפה באותה תקופה, ונוכח האמור בהסכם חכירת-המשנה.

3. לאחר שהמבקשת דחתה את דרישת אלביט להשתתפות בתשלום הפרמיה, הגישה אלביט תביעה כספית נגד המבקשת בבית משפט השלום בחיפה. אלביט טענה כי ההוראות הרלוונטיות בהסכם חכירת-המשנה והסכם החכירה חלות במצטבר, ולכן על המבקשת להשתתף בעלות הפרמיה ששולמה. לשם הוכחת התשלום, הסתמכה אלביט על ארבעה מסמכים שצורפו לתצהירו של מנהל תנאי השירות ורווחה באלביט, מר צמרת (להלן: צמרת), והם: המסמך שסימונו "4/ת" – דרישת תשלום מחברת הביטוח שהועברה לאלביט מבעלי האנייה; שני המסמכים שסימוניהם "5/ת" ו-"6/ת" – אישורים מחתמי הביטוח של האונייה בדבר ביצוע התשלום בפועל; ומסמך שסימונו "7/ת" – אישור של בנק לאומי על ביצוע התשלום האמור על-ידי אלביט. איילה, מצידה, חלקה על הפרשנות שנתנה אלביט להסכם חכירת המשנה וטענה כי אין היא חייבת בהשתתפות. עוד היא טענה כי ניתן היה לחסוך את הפרמיה, אם היתה מתקבלת הצעתה להימנע מכניסת האנייה לנמל חיפה. במהלך הדיון טענה איילה כי אין לקבל כראיה את ארבעת המסמכים האמורים משום שלא נענתה דרישתה לחקור את עורכיהם. לפיכך, אלביט לא עמדה בנטל המוטל עליה להראות כי קיבלה דרישת תשלום בכתב כפי שנדרש בחוזה החכירה, וכי שילמה בפועל את תוספת הפרמיה.

4. בית משפט השלום (כב' השופט ד' פיש) דחה את התביעה. בית המשפט קיבל אמנם את טענות אלביט לעניין פרשנות ההסכם ודחה את מרבית טענות ההגנה של המבקשת, אך קבע כי ארבעת המסמכים אינם קבילים, הואיל ואלביט לא עשתה מאמץ להביא לעדות את עורכי המסמכים. בית המשפט פסק כי מדובר בראיות שהן בבחינת עדות מפי השמועה, וכי אין מקום לקבלת המסמכים כראיה. בשולי פסק הדין, העיר בית המשפט כי אילו הוכיחה אלביט בראיות קבילות את עילת התביעה כפי שנטענה, אזי היה אולי מקום לקבלה לפחות בחלקה.

5. אלביט ערערה על פסק דינו של בית השלום, וערעורה התקבל על-ידי בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים סגן הנשיא י' גריל, ע' גרשון, ו-י' וילנר). בית המשפט קיבל את טענת אלביט כי המסמך שסימונו "7/ת" – אישורו של בנק לאומי על ביצוע התשלום – הינו בבחינת ראיה קבילה, בהיותו רשומה מוסדית לפי סעיף 36 לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971. נוכח מסמך זה ועדותו של צמרת בדבר דרישת התשלום וביצועו, קבע בית המשפט כי אלביט עמדה בנטל ההוכחה להראות כי היא שילמה לפסטיבל את תוספת הפרמיה. טענותיה של המבקשת לעניין פרשנות

ההסכם, נדחו על-ידי בית המשפט המחוזי, אשר סמך ידיו בעניין זה על ממצאיו של בית משפט השלום. לעניין הוכחת קיומה של דרישת תשלום בכתב, קבע בית המשפט כי שגה בית משפט השלום בקובעו כי מסמך ת/4 אינו קביל כראיה היות שלא ניתן לחקור את עורכיו על תוכנו, וזאת משום שהמסמך עצמו – ולא תוכנו – הוא הראיה לקבלת הדרישה בכתב. נוכח כל האמור, פסק בית המשפט כי על המבקשת לשלם לאלביט סכום של כ-291 אלף אירו (לאחר חישוב החלק היחסי וקיזוז החזרים שקיבלה אלביט מהבעלים). הערעור הנגדי שהגישה המבקשת, בנוגע לשכר הטרחה שנפסק בערכאה הדיונית, נדחה נוכח תוצאת הערעור העיקרי.

מכאן הבקשה שלפניי.

6. המבקשת טוענת כי בית המשפט המחוזי שגה בהכרעתו וסטה סטייה ניכרת מדיני הראיות הנוהגים. לעניין המסמך שסימונו "ת/4" – דרישת התשלום מחברת הביטוח – נטען כי קביעתו של בית המשפט כי מסמך זה מהווה ראיה קבילה המוכיחה כי התקיים התנאי הקבוע בסעיף 26(f) להסכם החכירה הינה שגויה, משום שכלל לא ניתן לעמוד על טיבו של המסמך מבלי לחקור את עורכיו. בהקשר זה נטען כי לו היה ניתן לחקור את עורך המסמך, היתה נבדקת גם טענת המבקשת כי כלל לא היתה סיבה לשלם את תוספת הפרמיה, הואיל ולא היה כל "סיכון מלחמתי" בכניסה לנמל חיפה; וכי אם אלביט "התנדבה" לשלם את הפרמיה ללא מחאה, אין לה להלין אלא על עצמה. עוד נטען כי אלביט לא פעלה בשקידה סבירה על-מנת להעיד את עורכי המסמך, ולמעשה לא עשתה מאומה בעניין זה. לעניין קבלתו של המסמך שסימונו "ת/7" – אישור בנק לאומי על ביצוע תשלום – כראיה קבילה, נטען כי אלביט כלל לא הוכיחה כי המסמך עומד בתנאים הקבועים בחוק לשם סיווגו כ"רשומה מוסדית". עוד נטען כי גם אם מקבלים את המסמך "ת/7" כראיה קבילה, אין בו כדי ללמד כי התשלום שבוצע היה דווקא עבור פרמיית סיכוני מלחמה. המבקשת טוענת כי רק על-ידי חקירת עורך המסמך "ת/7", ניתן היה לברר מה היה טיבו של התשלום שבוצע. עוד נטען כי לא ניתן להסתמך על עדותו של צמרת בדבר דרישת התשלום וביצועו, משום שאין לו כל ידיעה אישית בנושא, וממילא וכי מדובר בעדות מפי השמועה, שהינה בלתי קבילה.

7. דין הבקשה להידחות. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק מקום שבו מעלה הבקשה שאלה משפטית כללית החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים (ראו ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). מעיון בבקשה לא שוכנעתי כי עולה ממנה שאלה מעין זאת. איילה משיגה נגד החלטתו של בית המשפט לקבל את המסמכים המסומנים "ת/4" ו-"ת/7" כראיות

קבילות, ללא אפשרות לחקור את עורכיהם. לעניין המסמך "ת/4", קבע בית המשפט המחוזי כי הוא משמש כראיה לכך שנמסרה דרישה בכתב, וכי אין מדובר בראיה שעומדת ביסוד הקביעה כי אכן היתה דרישת תשלום – ולכן אין מניעה לקבלו מבלי לאפשר חקירה על תוכנו. לעניין "ת/7", נקבע, כאמור, כי מדובר ברשומה מוסדית שהיא ראיה קבילה ללא צורך לחקור את עורך המסמך. בית המשפט המחוזי בחן את המסמכים, על רקע הוראות הדין, והסיק את מסקנותיו בהתייחס לסכסוך הקונקרטי. קביעותיו של בית המשפט המחוזי אינן חורגות מעניינם של הצדדים הישירים לדיון, ואפילו היינו מקבלים את טענת איילה כי שגה בית המשפט, לא היה בכך – על פי אמת המידה שעליה עמדנו - כדי להצדיק מתן רשות ערעור (ראו: רע"א 4356/06 נביל נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (לא פורסם, 18.06.06)).

הבקשה נדחית, איפוא. משלא נתבקשה תגובה – אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"א בתמוז התש"ע (23.6.10).

שׁוֹפֵט